

DALIA HENKE: “BENDRAVIMAS TURI BŪTI ABIPUSIS”

2015 m. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XV-ojo Seimo metu buvo išrinkta naujoji organizacijos Valdyba. Ji ne tik labai atsinaujinusi, bet ir neįprastai europietiška bei iš naujosios emigrantų bangos. Didžioji dalis jos narių – ne DP kartos atstovai, kaip būdavo įprasta, o išvykusieji iš Lietuvos jau po nepriklausomybės atgavimo ir apsigyvenę Europos šalyse. Norėdami pristatyti PLB trejus metus vadovausiančią Dalią Henke jums pristatyti, uždavėme jai keletą klausimų – keli jų rimti, keli – labiau asmeniškai, kad susipažintumėte su naująja PLB vadove visapusiškai.

Trumpai papasakokite apie savo šeimą.

Nuo 1992 m. gyvenu Hamburge, Vokietijoje, o kilusi esu iš Klaipėdos. Turiu du vaikus: dukra Melanie jau rašo bakalauro darbą universitete, o jaunėlis Jonas dabar yra vienuolikmetis.

Kokia jūsų profesinė veikla?

Esu baigusi verslo vadybos studijas Vokietijoje. O šiuo metu dirbu bendrovėje, užsiimančioje reklamos gamyba.

Vienu sakiniu nusakykite, kas jums yra lietuvybė.

Lietuvybė yra tai, kuo aš gyvenu ir ką aš darau. Lietuvybė – kur mano šaknys, kur gimiau, kur užaugau, kur leidžiu vasaras, kur mano tėvai ir seneliai.

Koks lietuviškas patiekalas jums skaniausias?

Silkė. Be to, visi lietuviški bulviniai patiekalai. O desertas – šakotis.

Kokia lietuviška daina jums gražiausia?

Eurikos Masytės „Laisvė“ ir Andriaus Mamontovo „Debesys (Kai mes išeinam)“ iš albumo „Beribiam danguje“.

Ar ketinate kada nors ateityje gyventi Lietuvoje?

Aš jaučiuosi taip, kad mintimis visada gyvenu Lietuvoje. Ir nepaisant to, kad visą laiką ten nesu fiziškai, su Lietuva esu labai glaudžiai susijusi įvairia veikla. Gal tik pastebiu, kad skursta lietuvių kalbos žodynas, nebespėju su visais naujausiais posakiais ir slengu. Na gal dar atsiliėku muzikos srityje, nespėju taip greitai sužinoti, kokia pati naujausia, „kiečiausia“ grupė Lietuvoje. Bet visa kita mano gyvenime taip, tarsi būčiau Lietuvoje.

Pasakius, kad esate iš Lietuvos, kokia reakcija buvo netikėčiausia?

Sakyčiau, man pasisekė, niekad neteko Vokietijoje susidurti su kokiomis

ekstremaliomis reakcijomis. Beveik visada reaguojama teigiamai. Paprastai kokioje kompanijoje žmonėms sužinojus, kad esu iš Lietuvos, tai tampa vakaro tema. Apie Lietuvą žinoma mažai, o aš nepraleidžiu progos apie ją papasakoti. Vakaro pabaigoje atsiranda ne vienas kandidatas, klausiantis, kada vyksiu į Lietuvą, ir norintis prisijungti. Ir ne vieną jau atvežiau bei supažindinau su Lietuva.

Dabar visai neseniai buvau jau suorganizavusi kelionę vokiečių verslininkams su vieno „Rotary“ klubo prezidentu priešaky, tačiau visa kelionė sužlugo, kai neseniai bankrutavo lietuviškos oro linijos, kurių bilietus buvome įsigiję. Mano darbas nuėjo šuniui ant uodegos, teks iš naujo įrodinėti, kad vis dėlto Lietuvoje apsilankyti verta. Požiūrį į Lietuvą formuojame mes patys, gyvendami svečiose šalyse, kaip mes elgiamės, taip ir galvojama apie Lietuvą.

Ko visada vežatės iš Lietuvos, kai keliaujate atgal ten, kur gyvenate?

Skalumynų! Pradedant šakočiu, baigiant varškės sūriais ir saldžiais sūreliais bei ajerų duona, lietuviškų žolelių arbata. Dar vežuosi gintaro bei knygų.

Kokius tikslus norėtumėte ir ketinate pasiekti eidami savo pareigas PLB Valdyboje?

PLB XV Seimas nubrėžė labai aiškias gaires, ką valdyba ir aš turime nuveikti per šią kadenciją. Buvo priimtos rezoliucijos, kurias ir bandysime vykdyti, nustatytos komisijos pagal veiklos sritis, kurios Seimo delegatams pasirodė pačios svarbiausios. Jau šiek tiek apsitarėme Valdyboje, kad bandysime įgyvendinti kelis projektus, o ne griebtis keliolikos ir tiesiog nebesuspėti jų visų tinkamai nuo pradžių iki galo atlikti.

Kokia jūsų nuomonė dėl pilietybės problemos sprendimo?

Norint pabandyti sugrąžinti lietuvius į Lietuvą, visų pirma būtina leisti ir netgi skatinti juos būti visaverčiais savo šalies (Lietuvos) piliečiais – pilietybę būtina išlaikyti. Jau dabar yra net trys kartos išvykusių po Nepriklausomybės atgavimo. Pilietybės klausimą reikia spręsti kuo greičiau. Pilietybė neduodama šiaip sau, kada nori ar tik norint turėti dvigubą pilietybę iš principo. Ją mes jau turime gimdami, tik bėda, kad ją paima, atima gavus šalies, kurioje gyvenama, pilietybę.

Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos I skirsnio 12 straipsnį „pilietybės įgijimo

ir netekimo tvarką nustato įstatymas“. Todėl būtina priimti Pilietybės įstatymo pataisas ir šį įstatymą pritaikyti šių dienų poreikiams.

PLB XV Seimo rezoliucijoje labai gerai yra suformuluota: PLB *laikosi nuomonės*, kad užsienio lietuviai turi prigimtine teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę; pabrėžia, kad Lietuvos Respublikos pilietybė turėtų būti išsaugoma, įgijus kitos šalies pilietybę, asmenims (taip pat jų palikuonims – vaikams, vaikaičiams ir provaikaičiams), kurių tėvai, seneliai ar jie patys buvo Lietuvos Respublikos piliečiai iki SSSR okupacijos pradžios 1940 m. birželio 15 d. ir išvyko iš nepriklausomos Lietuvos po 1990 m. kovo 11 d., tikėdamiesi neprarasti pilietybės.

Kokia jūsų nuomonė dėl rinkimų internetu?

Rinkimų internetu klausimas minimas vienoje iš Seimo rezoliucijų, ir aš asmeniškai jai pritariu. Be to, kitoje rezoliucijoje mes išipareigojame skatinti užsienio lietuvių aktyvumą rinkimuose. O galimybė balsuoti internetu galėtų tam labai stipriai padėti. Savo ruožtu mes, bendruomenių aktyvistai, turėtume rinkimams artėjant informaciją kaip ir kur balsuoti, skelbti vos ne kasdien socialiniuose tinkluose, bendruomenių puslapiuose, lietuviškoje žiniasklaidoje, per renginius. Apsilankiusi įvairiose Lietuvos valdžios institucijose ir susitikusi su politikais išgirdau, kad iš esmės balsavimui internetu visi pritaria, tačiau tam nėra pasiruošta, ir iki 2016 m. Seimo rinkimų nebus suspėta, o ir lėšų tam kol kas nėra numatyta.

Iškart po PLB XV Seimo turėjote labai intensyvią darbotvarkę - susitikote su keletu valdžios institucijų atstovais. Kokie išpūdžiai iš tų susitikimų?

Pirmiausia noriu padėkoti valdžios atstovams taip maloniai sutikusiems susitikti. Tikrai visi susitikimai buvo labai šilti, draugiški ir nuteikiantys pozityviai bei motyvuojantys bendradarbiauti.

Dėkoju ir mūsų atstovei Lietuvoje Vidai Bandis, kuri, beje, sutiko ir toliau eiti savo pareigas, kad taip operatyviai visus tuos susitikimus suorganizavo. Susitikome su užsienio reikalų ministru Linu Linkevičiumi ir šios ministerijos Užsienio lietuvių departamento vadove Ginte Damušyte, premjeru Algirdu Butkevičiumi, Seimo Pirmininke Loreta Graužiniene, teisingumo ministru Juozu Bernatoniū, Prezidentės patarėja Gaja Bartusevičiūte, kultūros ministru Šarūnu Biručiu, švietimo ir mokslo ministre Audrone Pitreniene ir kancleriu Dainiumi Numgaudžiu. Visiems valdžios atstovams prisistačiau, supažindinau juos su PLB

XV Seimo priimtomis rezoliucijomis.

Artimiausiu metu dar tikimės turėti progos susitikti su prezidente Dalia Grybauskaitė bei kartu su PLB Ekonomikos reikalų komisijos pirmininke Angele Kavak susitikti su Ūkio ministerijos atstovais bei su arkivyskupu Gintaru Linu Grušu, kuris buvo išvykęs iš Lietuvos, mat sielovados reikalai mums ir toliau lieka svarbūs. Kai žurnalas išeis, jau turbūt būsime kooptavę prelatą Edmundą Putrimą į mūsų valdybą ir tikimės, kad jis kuruos tiek sielovadą, tiek bus mūsų ryšys su Pietų Amerikos lietuviais. Beje, tikiuosi, kad kooptuosime ir V. Bandis, nes labai svarbus jos balsas Valdyboje, ko nebuvo praėjusią kadenciją. Mat būdama Lietuvoje, arčiausiai Lietuvos institucijų, ji geriausiai jaučia ir išmano bendradarbiavimo su Lietuva niuansus. Taip pat manau, kad išėjęs rugpjūčio-rugsėjo mėn. „Pasaulio lietuvio“ numeriui Rolandas Žalnierius, mano siūlymu, jau bus patvirtintas PLB Valdybos vicepirmininku.

Jau užsiminėte, kad ketinate pakviesti į valdybą E. Putrimą, kuris tradiciškai dirbs su sielovada ir padės palaikyti ryšį su Pietų Amerikos lietuviais. O kaip bus su Rusijos lietuviais, kurie praėjusios kadencijos valdyboje turėjo net du atstovus - Gintautas Želvys buvo Rusijos ir Rytų komisijos pirmininkas, o Antanas Rasiulis kuravo Sibiro lietuvius.

Formuodami komisijas, Valdybos nariai, komisijų pirmininkai turi teisę savo nuožiūra pasikviesti narius į savo komisijas bendrai dirbti. Aš raginu, kad kiekvienoje, arba bent jau svarbiausiose komisijose, tokiose kaip Švietimo ir Kultūros, būtų po vieną narį iš Rusijos ir Pietų Amerikos. Šis Seimas taip nusprendė, kad turėtų būti dirbama ne geografiniu principu, o pagal veiklos sritis. Tačiau, kad jau minėti kraštai neliktų nuošaly, siūlau ir kviečiu į komisijas įtraukti narius iš jų. O dar geriau, kad formuodami komisijas jų pirmininkai apskritai pasižvalgytų sau narių po visą pasaulį.

Jau pačiame Seime jautėsi pokyčių nuojauta. Tiek jūsų, tiek visos Valdybos išrinkimas tarsi irgi tą nuojautą atspindi - valdyba atjaunėjusi ir sueuropėjusi. Kita vertus, nors esate pirmoji PLB pirmininkė iš Europos, pirmoji iš naujųjų emigrantų, tačiau gana nuosekliai du dešimtmečius dalyvavote PLB veikloje, tad galima manyti, kad esama sistema, tvarka, pažiūros jums tiko, nes kitaip būtumėt išėjusi arba ėmusi revoliucijų jau seniai. Tad ko tikėtis?

Pasisemiant gerą patirtį iš senosios kartos, atsižvelgiant į jų ar jų tėvų surašytą Lietuvos Chartiją, kurios mintys aktualios ir dabar, eiti pirmyn. Labai tikiuosi, kad patirtis bus perimta, kad galėsime atsiremti į buvusias PLB valdybos pirmininkes - tiek Reginą Narušienę, tiek Danguolę Navickienę, kad galėsime pasinaudoti V. Bandis patirtimi, kurios ji irgi sukaupusi labai daug. Ji galės Valdyboje būti tas žmogus, kuris subalansuos jaunos ir veržlius su savo patirtimi.

O pagal mano pačios stebėjimus, pokyčiai brendo jau kuris laikas, ir du paskutiniai PLB Seimai jau buvo kitokie, pamažėl juose ėmė daugėti jaunesnių žmonių, daugėti atstovų iš Europos šalių, naujosios emigracijos bangos. Tad neįvyko jokia revoliucija, greičiau evoliucija. Be to, nereikėtų pamiršti, kad

Valdyboje finansus valdys ir prižiūrės Eglė Garrick, kuri jau gimusi Australijoje, o ir iš JAV turime net dvi atstoves – jau minėtą A. Kavak ir viešuosius ryšius kuruojančią Dalią Shilas.

Mano noras, kad pavyktų sujungti senosios kartos patirtį su jėgų įgavusios Europos ryžtu ir energija. Jei dirbsime gerbdami vienas kitą, vieningai, po trejų metų pamatysime gražius vaisius.

Gal dar ko nepaklausiau, bet norėtumėte paminėti?

Norėčiau kreiptis į visus skaitytojus, visus PLB Seimo narius, kad visus klausimus, problemas spręstume bendromis jėgomis. Kad nebūtų vien tik kritikuojama už nugaros, bet būtų siūlomi konkretūs sprendimai, kuriuos mes valdyboje būtinai apsvarstysime ir, jei galėsime, įgyvendinsime. Kviečiu bendrai dirbti pradedant straipsnių rašymu į „Pasaulio lietuvi“, baigiant siūlymais valdybai ir jos komisijoms. Bendravimas turi būti abipusis.

Kalbino Deimantė Dokšaitė